

Naši partneři jdou s dobou a my kráčíme s nimi

Již od počátku 90. let **se ČSÚ snaží co nejvíce přiblížit svým partnerům**. I statistika ovšem může zastarat – shromažďováním konkrétních dat počínaje a metodikami zpracování zdaleka nekonče. Prochází totiž vývojem stejně jako celá společnost.

Zatímco za Rakousko-Uherska se třeba pečlivě sledoval a rozlišoval počet koní tažných a jízdních, dnes je na obdobné účely zaměřena statistika výroby strojů, zejména automobilů. Absurditou by jistě dnes bylo nutit firmy vyplňovat v dotazníku kolonku „Spotřeba husích brků pro administrativu“. A pro příklady není třeba chodit až tak hluboko do minulosti. Koho by ještě před dvaceti či dokonce deseti lety napadlo, že důležitou položkou při sledování vybavenosti domácností budou mobilní telefon a internet?

Prudký vývoj technologií

Právě rychlý vývoj technologií je zřetelným příkladem potřeby spolupráce s partnery, kteří nejsou pouhými zpravodajskými jednotkami nebo naopak uživateli. Od května 2009 tak ČSÚ úzce spolupracuje s Českým telekomunikačním úřadem, od něhož získává vybraná data, ke kterým by se jinak velmi těžko dostával. Nejnovější partnerství v této oblasti funguje od minulého roku se společností Candytech a slouží ke statistickému sledování fenoménu posledních let – sociální sítě Facebook. Že česká statistika nezaspala, dokládá analýza zpracovaná už za rok 2010. Údaje z tohoto roku jsou navíc poprvé srovnatelné v celé Evropské unii a zemích OECD.

Úřad spolupracuje od roku 2010 se společností Candytech v oblasti statistického sledování sociální sítě Facebook.

Telekomunikační úřad není jediným státním orgánem, s nímž ČSÚ spolupracuje. Dohody o sběru a užití speciálních dat z jednotlivých rezortů existují v podstatě se všemi

“
Koho by ještě před dvaceti či dokonce deseti lety napadlo, že důležitou položkou při sledování vybavenosti domácností budou mobilní telefon a internet?
”

ministerstvy české vlády i s řadou nezávislých státních úřadů. Nové požadavky přineslo i členství v Evropské unii. Od roku 2007 tak úřad

úzce spolupracuje například s Ministerstvem životního prostředí ČR na tvorbě „nových“ statistik životního prostředí, na evidenci nakládání s odpady a na formování informačního systému o životním prostředí.

Důležitá je i spolupráce při sledování běžných i investičních výdajů na ochranu životního prostředí, plateb za využívání přírodních zdrojů a za znečišťování životního prostředí, a to včetně řešení problematiky v oblasti environmentálního účetnictví. Společně se oba státní orgány také podílejí na zpracování Statistické ročenky životního prostředí ČR, Zprávy o životním prostředí ČR a na publikaci Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR.

Sdílení dat snižuje administrativu

Při zpracování řady statistik přebírá úřad konkrétní databáze specializovaných institucí. Data pro statistiku studentů a absolventů terciárního stupně studia tak pocházejí ze zdrojů Ústavu pro informace ve vzdělávání, vývoj mezd dodává Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, množství a struktura cizinců v zemi je počítána podle údajů Cizinecké policie ČR, žebříček oblíbených křestních jmen novorozenců a jejich rodičů zase poskytuje Ministerstvo vnitra ČR z evidence matrik.

Nadstandardní spolupráci v rámci vládních úřadů má ČSÚ

s Ministerstvem financí ČR. Uzávěřená generální dohoda mezi oběma institucemi umožňuje při zachování maximální ochrany osobních dat sdílet soubory dat nasbíraných v rámci činnosti ministerstva – například v oblasti vládního dluhu. V praxi se statistikům otevřel přístup k řadě ukazatelů z daňových přiznání různých typů. Využití těchto datových zdrojů umožnilo zjednodušit i některé statistické výkazy.

Generální dohodu o poskytování dat (a jejich ochraně) má úřad i s celníky nebo centrální bankou. Společně s ČNB také statistici pracují na revizích platební bilance nebo koordinaci metodik pro mezinárodní finanční srovnávání.

Věda, technika a výzkum

Pro statistiky je důležitým partnerem i Akademie věd České republiky, která v roce 2009 získala (a následně pro ČSÚ i zpracovala) databázi světového správce publikačních činností, společnosti Thomson Reuters – Custom analytical database for Czech Republic institutions, including Czech Republic national data and world/field data. Databáze obsahovala 129 142 výsledků citací za období 2000 až 2008, kde alespoň jeden z autorů měl v adrese uvedeno „Czech Re-

public“. Celý fond vědeckých citací zahrnuje celkem více než 200 zemí, z pohledu členění vědních disciplín je rozpoznáno 24 hlavních vědních oblastí a 106 vědních oborů.

Stejně jako existují statistické ukazatele měřící vstupy v oblasti vědy a techniky (finanční prostředky a lidské zdroje), existují také ukazatele vlastní produkce nových znalostí ve formě výstupů použitelných v praktických aplikacích (patenty, užité vzory). Patentová statistika přináší nejen informace o výsledcích a úspěšnosti výzkumné, vývojové a inovační činnosti ve vybraných oblastech techniky, ale i o šíření vědeckých znalostí a o ekonomické atraktivitě sledovaného území. V České republice jsou údaje týkající se ochrany práv průmyslového vlastnictví shromažďovány Úřadem průmyslového vlastnictví ČR, který zajišťuje patentovou ochranu na území České republiky. ČSÚ pak na základě těchto dat vytváří statistiky podle různého třídění s cílem zpřístupnit široké veřejnosti úroveň patentové aktivity v Česku.

Spolupráce s municipalitami

Důležitým partnerem statistiků jsou kraje i jednotlivé obce. K dalšímu prohloubení spolupráce v re-

gionech má přispět znovuzřízení krajských správ ČSÚ v sídlech jednotlivých krajů.

Úřad a kraje si vzájemně poskytují údaje sociálně-ekonomického a demografického charakteru ze svých datových zdrojů. S řadou krajů se koordinují a upřesňují in-

„Spolupráce s ČSÚ je pro nás klíčová,“ říká například prorektorka Vysoké školy ekonomické v Praze Stanislava Hronová.

formace o připravovaných publikačních materiálech, statistických šetřeních i připravovaných jednorázových akcích (například odborných konferencích a seminářích).

Důležitá je spolupráce municipalit při přípravě censů v domácnostech, Sčítání lidu, domů a bytů a podobně. ČSÚ zase umí zajistit přípravu výstižných krátkých zpráv o ekonomickém, sociálním a demografickém vývoji kraje pro jednání členů krajského zastupitelstva. Úřad také umí profesionálně a na nejvyšší úrovni zpracovat základní informační materiály o regionu nejen pro nově zvolené zastupitele.

Statistikem již za studií

Za významnou považuje úřad spolupráci s tuzemskými vysokými školami, a to nejen s pedagogy a vědeckými pracovníky, ale i se samotnými studenty. „Spolupráce s ČSÚ je pro nás klíčová,“ říká například prorektorka Vysoké školy ekonomické v Praze Stanislava Hronová. Sám rektor VŠE Richard Hindls je přitom místopředsedou České statistické rady, poradního orgánu předsedkyně ČSÚ Ivy Ritschelové. Studenti si mimo jiné mohou brigádnicky přivydělat při sběru dat v terénu a poznat práci statistiků od základů. Navíc

se mohou v praxi seznámit s nutností zachování přesné metodiky, analýzy a zpracování dat. „Řada studentů dnes už při studiu pracuje a vytváří si tak lepší podmínky pro vstup do své budoucí profesionální kariéry. Nejde přitom jen o peníze, ale i o nasbírání zkušeností,“ vysvětluje prorektorka Hronová.

Spolupráce probíhá i s dalšími vysokými školami. Na podzim připravil ČSÚ s Centrem pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy reprezentativní publikaci „Green Growth in the Czech Republic“ (Zelený růst v ČR). „Budou v ní pojednána témata environmentální účinnosti, přírodních zdrojů, environmentálních aspektů kvality života a celkové účinnosti politiky,“ říká Egor Sidorov z Kanceláře předsedkyně ČSÚ.

Symbióza s podnikatelským sektorem

Kromě státních orgánů a akademické obce spolupracuje ČSÚ samozřejmě také se zástupci podnikové sféry, zejména s jejich zájmovými sdruženími, svazy a komorami. Partnerství s Hospodářskou komorou nebo Asociací malých a středních podniků a živnostníků ČR předpokládá, že úřad při práci s daty z oblasti malého a středního podnikání smí využívat anket a průzkumů, na oplátku pomůže zpracovávat projekty a analýzy malého a středního podnikání, včetně živností. Experti ČSÚ jsou také vždy připraveni k účasti na odborných seminářích, workshopech a konferencích. Navíc jednotlivé podniky jsou jedním z nejdůležitějších zdrojů informací vývoje ekonomiky.

Studentky VŠE v Praze si mimo jiné mohou brigádnicky přivydělat při sběru dat v terénu a poznat práci statistiků od základů.

Jiří Němeček
odbor vnější komunikace